

Analyzujme – dvanáctá lekce

Smekněte před Princeznou, supervelmistři

..., hluboce se pokloňte a třeste se, dodává autor.

Řada čtenářů jistě zná jméno současné tříadvacetileté nejlepší šachistky světa, princezny šachu, která má před svojí ženskou konkurencí obrovský výkonnostní náskok, stejně jako před ní minimálně dvě sestry rodiny Polgárových. I ona logicky došla rychle k závěru, že ‚zahazovat se‘ na ženských turnajích (včetně MS) je dílo zcela zbytečné.

Následující krátká lekce se věnuje jen jedné ukázce z nedávno skončeného silného turnaje ve švýcarském Bielu. Nebudu zastírat, že je mně – jako povinnému pozorovateli – styl mladé Číňanky sympatický. Stejně jako kdysi Judita Polgárová, i ona má ráda ostré zápletky, ve kterých se výtečně orientuje.

Zdroj: www.chess24.com

[Ostatně, není to tak dávno, co obletěla svět poziční oběť dámy v partii Borya Ider versus Hou Yifan (Gibraltar 2017).

V pozici diagramu černá pokračovala **15...Jxd5!!**, aby po **16.Je6** obětovala **intuitivně** dámu za dvě lehké figury: **16...Jxc3 17.Jxd8 Jxe2+ 18.Dxe2 Sf3!! ♖/↑**

(0-1 52).]

Není pochyb o tom, že do klubu TOP 2700 se nakonec prodere, ale...dokáže (stejně jako dnes osmnáctiletý Wei Yi) proniknout ještě výše? Či dokonce mnohem výše?

Času zlepšovat se, a vyhradit si tedy i čas pro trénink, který se dnes prostě nenosí, má dost. Nemusí ‚zoufale‘ jezdit z turnaje na turnaj jen aby uživila rodinu. Péče o mladé sportovce ‚funguje‘ navíc v Číně zřejmě úplně jinak...stačí asi napsat ono ‚funguje‘. Stát nenechá nikoho na holičkách, zvláště když jde o geniální a vzornou reprezentantku vlasti.

Zdroj: wikipedie

Tak nějak autor smýšlel o geniální čínské hráčce...až do doby, než se usadil do svého křesla před počítačem a pustil se 1. srpna do přehrávání partií osmého kola turnaje ve švýcarském Bielu.

Schopnosti kombinačního vidění a následného dalekého a přesného propočtu Hou Yifan mu vyrazily dech!

Pojďme si milí čtenáři zpestřit období dovolených vsutku skvostnou ukázkou.

Vaganjan,R (2562) - Hou,Yifan (2666) Biel 2017

Ostřílený velmistr – veterán zde po 10 minutách přemýšlení zjevně nic zlého netuše táhl **20.b4**

Ač stojí bílý hůře, kdo by byl tušil jaký zvrat partie nabere. Bylo by jistě vrcholně zajímavé zjistit, kolik hráčů současné světové elity by vidělo a dokázalo až do konce propočítat podle mého nejen jednu z nejpřekvapivějších kombinací posledních let!
20...Sxg2!!

Po 11 minutách přemýšlení. Za autora mládí se v podobných zvratových situacích často výstižně psávalo ‚blesk z čistého nebe‘! Úžasná fantazie!

Poučení: Samu o sobě však tuto kombinaci lze objevit (i dopočítat) respektujeme-li pravidlo zkoumání tahů kandidátů (TK) i jejich pořadí. Vždyť jde vlastně o první hlomozný tah (= šachy braní, hrozby), který bychom měli v mysli prověřovat!

21.Kxg2 Dxd4!! Hráno á tempo!

Dva strašlivé údery musely Vaganjana natolik vyvést z míry, že již nebyl schopen klást vážnější odpor. Z *teoretického hlediska* bylo nejlepší přijmout i druhou oběť, jak ukazují varianty. Na druhé straně by se velice mýlil ten čtenář, který by viděl cíl kombinace pouze ve zpětném zisku dámy + přidané materiální či poziční hodnoty. Propočít Hou Yifan musel být totiž v některých rozvětveních veden alespoň 10 (!) tahů dopředu.

22.Dxg6 Blesková odpověď bílého mohla (snad krom psychologického efektu) budít dojem, že i Vaganjan ‚vše viděl‘, ale...

[22.exd4. Kombinaci se vším všudy tedy bylo lze akceptovat, avšak v ‚lidské‘ partii neměl potom bílý prakticky žádnou šanci na záchranu, byť by se možná ještě protáhla desítky tahů. Podívejme se 22...Jf4+ 23.Kf3 Jxh5 24.Ve1

24...Kf7. Bílý měl z neradostného výběru upřednostnit \square **22.Dxf5** Vxf5 23.exd4 Jf4+ 24.Kh1 Vf8.

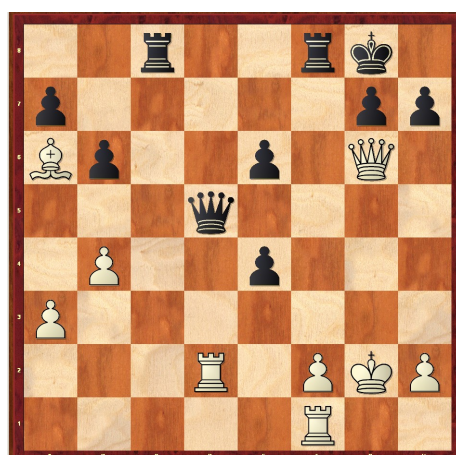

Černý jezdec jistě nebyl horší střelce, černé věže však ovládaly dva nejdůležitější otevřené sloupce na šachovnici – „c“ a „f“. Po první z nich nemohl bílý bránit vtržení na c3, a tak přes materiální rovnováhu (a též nikoli dokonalou pěšcovou kostru černého) stál ten ,jen‘ citelně lépe: 25.Se4 Vc3 26.d5 exd5 27.Sxd5+ Jxd5 28.Vxd5 Vxa3. Ještě uveďme **22.Vfd1** Df6–+.]

22...Dd5+ \square zahráno opět neprodleně! **23.e4** \square

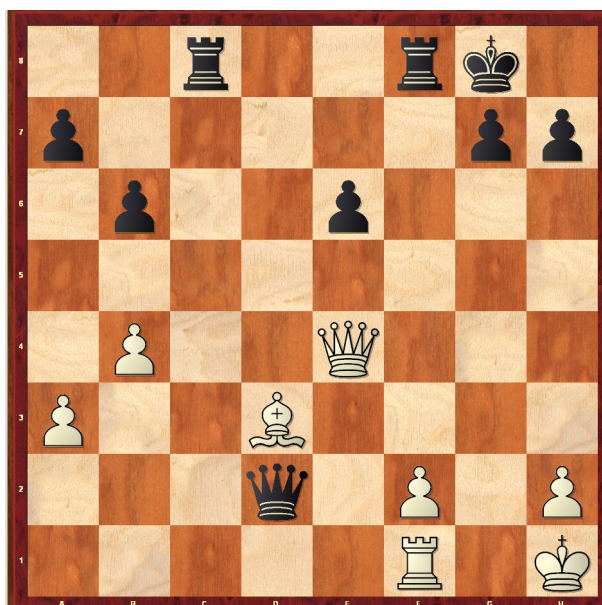

23...fxe4. Nad tímto tahem dumala černá něco málo přes minutu... **24.Dxe4?!** Odpovídá okamžitě, jakoby s černou soutěžil kdo rychleji a přesněji varianty propočítá. Rafael Vaganjan – věčný životní optimista –, kterému v této chvíli zbývalo na hodinách asi 34 minut se tu měl zastavit!
 [Optimální nebylo ani **24.Sxe4?!** Dxd2 a dále podobně jako v partii. Naopak relativně nejlepší šance na záchranu dávalo **24.Sa6**□

s následujícím vynuceným manévrem: 24...hxc6 25.Vxd5 exd5 26.Sxc8 Vxc8 27.Vd1 Vd8, nyní po nejlepším 28.f3 e3 29.Vd4□ Kf7 30.Kf1 Ke6 31.Ke2 Vc8! 32.Kxe3 Vc3+ a dále 33.Ke2 Vxa3 34.Vg4 mohl bílý přece jen ještě ,alespoň' bojovat. (Vždyť víme, jaké rčení koluje o věžových koncovkách ☺.)]

24...Dg5+ □ 25.Kh1 Dxd2

Poučení: I méně zkušeným šachistům, byť se s existencí pojmu ‚vynucená varianta‘ teprve seznamují, musí být jasné, že tu nikdy nesmíme propočít varianty přerušovat-ukončit!

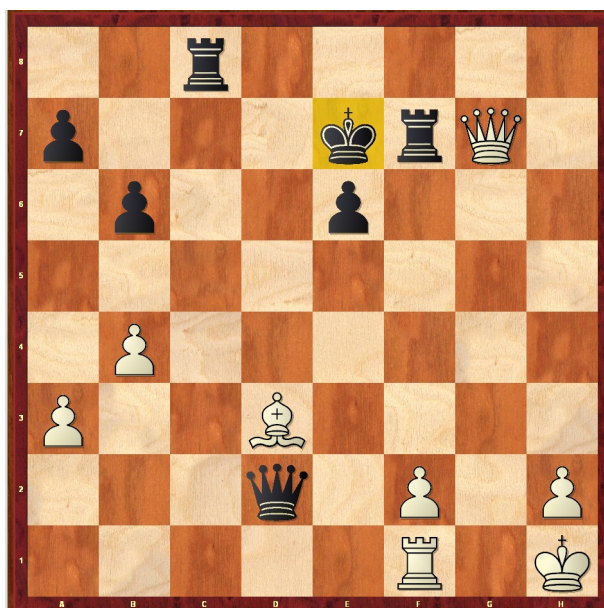
26.Dxh7+ Kf7

Nad svými vynucenými tahy **nikdy nepřemýšlejme!** Zbytečné ztráty času na přemýšlení jsou citelné zejména v současnosti, kdy se pomalu ale jistě čas na hodinách zkracuje.

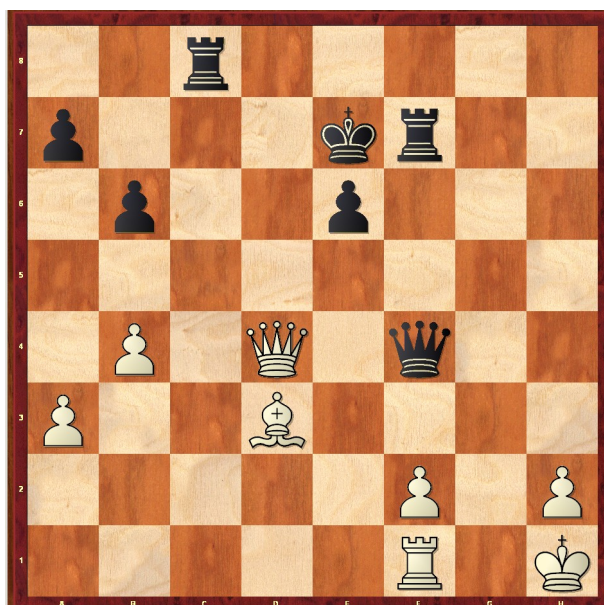
27.Dg6+. Osm minut, které Vaganjan spotřeboval na odpověď, z největší pravděpodobností avizují, že až tu si ve svém *propočtu* všiml ‚nějaké té nesrovnalosti‘. Pozdě! Jeho pozice je již zcela beznadějná, neboť protiútok uvízne na písku. [27.Vg1 Dh6 (nebo 27...Dc3); 27.Sg6+ Kf6 28.Se4 Vc1 nebo jistější i praktičtější 28...Dh6.]

27...Ke7 28.Dxg7+ Vf7-+

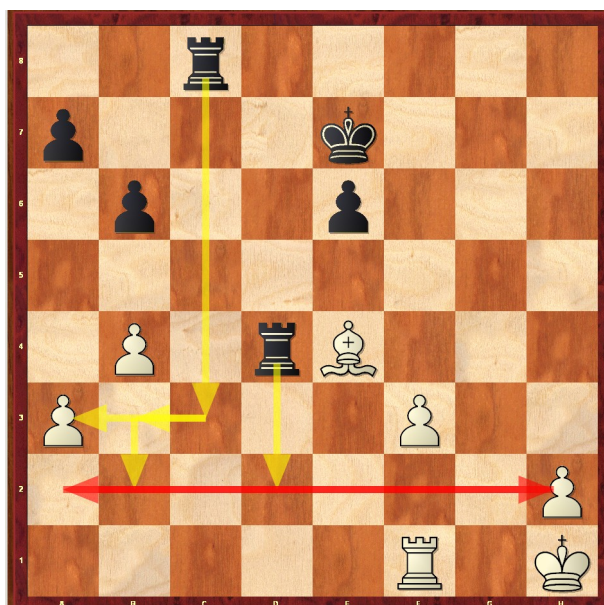
Minimálně k tomuto místu musela černá (jako k hlavní větvi propočtu) vše dopočítat ještě před úderem 20...Sxg2!! Bílý zůstal u rozbitého koryta. Žádné další šachy k dispozici nejsou, má napadené 2 figury a jeho král je sláb. [Ještě dodejme, že zbytečným dobrodružstvím byl zde pokus o opakování tahů s cílem vylepšit bilanci na hodinách: **28...Kd6** 29.Dd4+ Ke7 (29...Kc7? 30.De5+ Kd7 31.Sa6!⇌) 30.Dg7+ Vf7 (30.Dh4+ Vf6) s návratem do pozice z partie.]

29.Dd4 Df4!

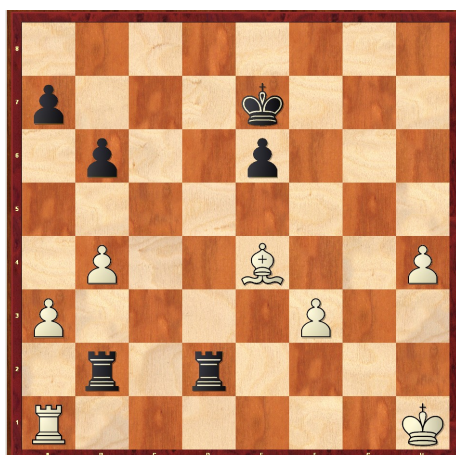
Je konec. Černá zjišťuje ze nejjistější cestou, jež ji dovede k cíli, je vynucený přechod do koncovky. Nad tímto tahem černá přemýšlela asi 10 minut (zatímco celou dlouhou variantu prakticky ,odblicala‘!). Proč? Evidentně dumala nad alternativou útoku proti králi svými těžkooděnci: **29...Vf6** (s ideou 30...Vd8 i 30...Vc3) **30.De4**. Varianta **30...Vcf8** či **30...Vh8** byla plně hratelná, ale praktické partie mají svoje zákonitosti. Černý král se též zrovna nenachází v útulném teple domova, takže přece jen určité riziko omylu by zde vždy přítomno bylo, jak vidíme třeba ve variantě **31.Db7+ Kd6 32.Sb5** (32.De4); nyní sice vyhrávala další kombinace **32...Vxh2+**, ale - pravda konec nastal i po **32...Dd5+...** to ovšem mohla černá vyměnit dámy hned, jak se stalo v partii.

30.Dxf4 [Zabránit výměně dam bílý nemohl vinou právě oslabeného krále: **30.Db2?** **Df3+** **31.Kg1 Vg8+.**] **30...Vxf4**
31.f3 Vd4 32.Se4

I závěr partie hraje černá zcela bezchybně. Zatímco ‚běžná‘ realizace výhody věž proti střelci a pěšci (po výměně páru věží) mohla ‚trvat‘, harmonika vytvořená na druhé řadě (věže na polích d2 a b2) činí bílou pozici beznadějnou takřka ihned. Ještě se stalo **32...Vd2! 33.Vg1 Vc3! (33...Vh8!?)** bílý se vzdal.

Mohlo následovat **34.Va1 Vb3! 35.h4 Vbb2**

36.Vc1 Vh2+ (=36...Kf6) 37.Kg1 Vbg2+ 38.Kf1 Kf6 nebo třeba **=38...Va2.**

Famózní propoččet nejen díky (pro ‚běžné‘ šachisty) gigantické propočtové technické práci, ale samozřejmě i nesmírné fantazii!

Touto partií se dle autorova mínění Hou Yifan zařadila po bok takových ‚propočtových es‘ jako byli (z nejznámějších a nejvýznamnějších) Alechin, Tal či Kasparov.

Je-li libo další důkaz? Dobře! Dnes není málo šachistů - autor se domnívá, že dokonce převažují - kteří mají ve zvyku jakoukoli přehrávanou partii ‚kontrolovat‘ šachovým motorem. Tedy vezte, vážení čtenáři – zopakujme, že od počátku kombinace ve 20. tahu, na který spotřebovala asi 11 minut času, do jejího konce činila černá dál, jak ukazuje chronometráž, prakticky **bez přemýšlení** nejlepší nebo ‚druhé‘ nejlepší tahy, jež se Vám objeví v řádcích počítačových preferencí. (Konstatujme ještě, že kombinaci počítač vyřeší okamžitě. Z ‚jeho pohledu‘ nejde o nic jiného než matematickou rovnici ‚nižší třídy‘☺...)

Na závěr snad ještě strofa: Samozřejmě, že v pozici před **20...Sxg2!!** je možné otestovat kde koho; a kde kdo také test zvládne...protože prostě tuší, že když jde o zkoušku, ‚něco tam již na počátku bude‘. Avšak *vidět* úvodník z *dálky*, znamená vstup mezi (i historickou) superelitu. Podle kvality některých dnešních partií, byť i hráčů světové ratingové desítky, si autor troufne pochybovat, že by někdo ve svojí partii ‚s jistotou‘ celou kombinační sérii našel!

Zdroj: www.betabelchessfestival.ch

Vítězka turnaje v Bielu Hou Yifan. Po její pravici stříbrný Etienne Bacrot, po levici bronzový Pentala Harikrišna.

Zdroj: www.hoogeveenchess.nl

Intelligence se snoubí s krásou...